

คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2564

การคาดการณ์น้ำท่วม เป็นการคาดการณ์โอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรล่วงหน้า เพื่อใช้ในการจัดทำแผนเตรียมรับสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนเตรียมรับสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2564 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคาดการณ์น้ำท่วมประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงกายภาพแสดงถึงความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม อาทิเช่น ความลาดชันของพื้นที่ สภาพพื้นที่ (ลุ่ม,ดอน,ที่สูง) ความสามารถในการระบายน้ำของดิน เป็นต้น

2. ข้อมูลสถิติพื้นที่ที่เคยเกิดน้ำท่วมซ้ำ

3. ข้อมูลคาคหมายลักษณะอากาศช่วงฤดูฝนของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ คาดการณ์ว่าพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงปี 2564 พบว่า ครอบคลุมในพื้นที่ **10.36** ล้านไร่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ **71** จังหวัด 618 อำเภอ 3,797 ตำบล ดังนี้ (ภาพที่ 1, ตารางที่ 1)

1. ภาคเหนือ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 16 จังหวัด ประกอบด้วย กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 2.38 ล้านไร่

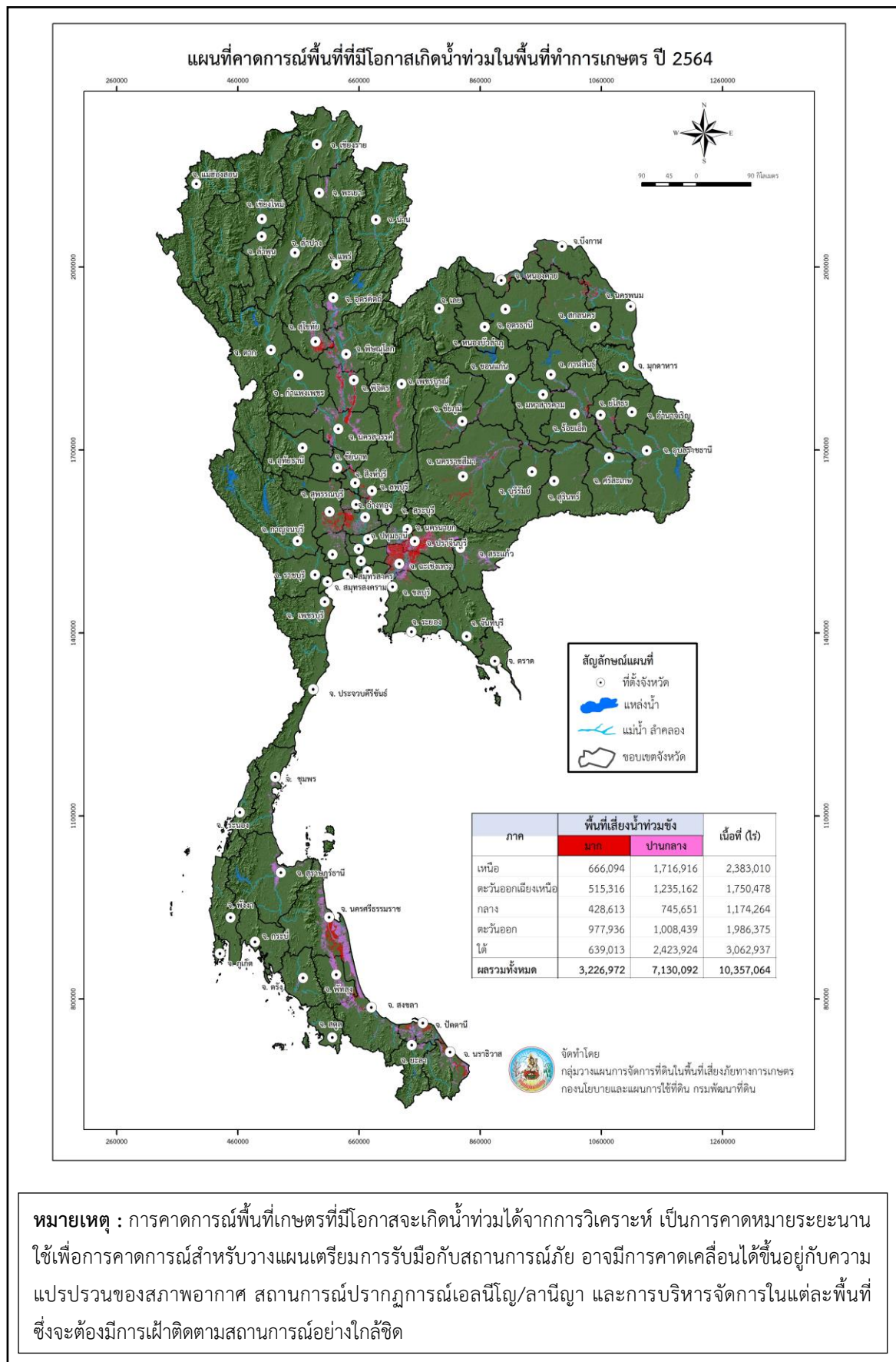
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 18 จังหวัด ประกอบด้วย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อานาจเจริญ อุตรธานี และ อุบลราชธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 1.75 ล้านไร่

3. ภาคกลาง พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 17 จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี ชัยนาท นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1.17 ล้านไร่

4. ภาคตะวันออก พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 7 จังหวัด ประกอบด้วย จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 1.99 ล้านไร่

5. ภาคใต้ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 13 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 3.06 ล้านไร่

ทั้งนี้จังหวัดที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ คาดว่าพื้นที่เกษตรที่มีโอกาสสูงที่จะเกิดน้ำท่วม ส่งผลให้พืชที่ปลูกได้รับความเสียหายหรือตายจากสภาวะน้ำท่วม และส่งผลกระทบต่อภาระหนี้ดอกเบี้ย จำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ พิจิตร นครสวรรค์ สุโขทัย นครราชสีมา นครพนม พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครศรีธรรมราช นราธิวาส และปัตตานี

ภาพที่ 1 แผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรปี 2564

ตารางที่ 1 แสดงจังหวัดที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2564

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ภาคเหนือ	กำแพงเพชร	10	122	25,682
	เชียงราย	15	83	39,569
	เชียงใหม่	11	64	7,612
	ตาก	2	6	736
	นครสวรรค์	13	106	453,724
	น่าน	4	20	13,215
	พะเยา	9	49	77,207
	พิจิตร	12	83	489,052
	พิษณุโลก	9	70	374,508
	เพชรบูรณ์	8	58	227,345
	แพร่	8	52	19,366
	ลำปาง	12	53	22,513
	ลำพูน	4	9	668
	สุโขทัย	9	70	436,634
	อุตรดิตถ์	5	35	176,173
	อุทัยธานี	4	17	19,006
ภาคเหนือ ผลรวม	16	135	897	2,383,010
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์	10	31	35,606
	ขอนแก่น	13	42	55,768
	ชัยภูมิ	10	50	128,229
	นครพนม	12	76	136,482
	นครราชสีมา	29	163	504,412
	บึงกาฬ	8	45	75,926
	บุรีรัมย์	18	79	95,297
	มหาสารคาม	4	20	4,654
	ยโสธร	9	60	109,152
	ร้อยเอ็ด	18	98	133,334
	ศรีสะเกษ	21	125	68,976
	สกลนคร	13	76	97,476

ตารางที่ 1 แสดงจังหวัดที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2564 (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
	สุรินทร์	14	76	70,467
	หนองคาย	8	44	89,747
	หนองบัวลำภู	4	13	1,939
	อำนาจเจริญ	5	24	21,310
	อุดรธานี	12	57	26,834
	อุบลราชธานี	17	90	94,869
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลรวม	18	225	1,169	1,750,478
ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร	4	15	9,528
	กาญจนบุรี	3	15	2,093
	ชัยนาท	6	38	45,344
	นครนายก	4	25	88,907
	นครปฐม	7	53	105,463
	นนทบุรี	4	20	10,418
	ปทุมธานี	7	42	21,525
	พระนครศรีอยุธยา	16	195	329,198
	เพชรบุรี	6	54	42,459
	ราชบุรี	5	35	6,716
	ลพบุรี	4	40	68,691
	สมุทรปราการ	2	8	4,544
	สมุทรสาคร	1	1	194
	สระบุรี	8	31	36,691
	สิงห์บุรี	6	32	28,220
	สุพรรณบุรี	8	80	314,972
	อ่างทอง	7	64	59,301
ภาคกลาง ผลรวม	17	98	748	1,174,264
ภาคตะวันออก	จันทบุรี	5	19	12,053
	ฉะเชิงเทรา	11	90	788,051
	ชลบุรี	8	44	115,407
	ตราด	2	13	15,795

ตารางที่ 1 แสดงจังหวัดที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2564 (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
	ปราจีนบุรี	7	63	775,702
	ระยอง	5	20	18,983
	สระแก้ว	8	49	260,384
ภาคตะวันออก ผลรวม	7	46	298	1,986,375
ภาคใต้	กระบี่	6	38	14,206
	ชุมพร	7	34	77,296
	ตรัง	7	35	28,500
	นครศรีธรรมราช	18	116	1,071,195
	นราธิวาส	12	66	309,761
	ปัตตานี	12	108	330,722
	พังงา	7	31	13,953
	พัทลุง	7	40	369,079
	ยะลา	4	29	79,012
	ระนอง	5	22	9,808
	สงขลา	13	91	528,996
	สตูล	5	21	14,872
	สุราษฎร์ธานี	11	54	215,537
ภาคใต้ ผลรวม	13	114	685	3,062,937
ผลรวมทั้งหมด	71	618	3,797	10,357,064

แนวทางการจัดการพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วม

การจัดการพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วม สามารถจำแนกตามสภาพพื้นที่ที่เกิดจากน้ำท่วมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. บริเวณพื้นที่ที่น้ำท่วมนานจนเกิดเน่าเสีย ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่การเกษตร พื้นที่ในชุมชนและอุตสาหกรรม ให้ใช้สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นจากสารเร่งซูเปอร์ พด.6 จำนวน 15-25 ลิตรต่อไร่ ในน้ำท่วมขังลึก 10-15 ซม. หากความลึกเฉลี่ย 75 ซม. ให้ใช้น้ำหมักชีวภาพเฉลี่ย 120 ลิตร กรณีน้ำขังมีความลึกมากกว่าที่ระบุไว้ให้คำนวณตามสัดส่วน โดยเทลงบริเวณที่น้ำท่วมขังที่มีกลิ่นเน่าเหม็นทุก ๆ 10 วัน และบริเวณน้ำท่วมที่มีกลิ่นเน่าเหม็นมากทุก ๆ 3 วัน เพื่อช่วยบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นก่อน
2. พื้นที่นาข้าวที่อยู่ในเขตชลประทาน กรณีที่นาข้าวถูกน้ำท่วมจนเสียหายหมด ให้ใช้ พด.2 ในอัตรา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ไร่ ราวเพื่อให้ต่อขังย่อยสลายเร็วขึ้น หากกรณีพื้นที่นาข้าวเป็นดินเปรี้ยวจัดรุนแรงมากถึงรุนแรงปานกลาง ใช้วัสดุปูนเพื่อการเกษตร (ปูนมาร์ล โดโลไมท์) ในพื้นที่นาข้าวที่เป็นดินเปรี้ยวจัด ในอัตรา 100-300 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อช่วยปรับสภาพดินให้เป็นกลาง
3. พื้นที่นาข้าวที่อยู่นอกเขตชลประทาน หากนาข้าวถูกน้ำท่วมจนเสียหายหมด ให้ใช้ พด.2 ในอัตรา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ไร่ พร้อมกันนั้นกรมพัฒนาที่ดินยังแจกเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดให้เกษตรกรปลูกหลังน้ำลด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพิ่มธาตุอาหาร จำพวกปอเทือง โสนแอฟริกัน ถั่วพริ้ว ถั่วมะแฮะ และพืชตระกูลถั่ว ให้เกษตรกรปลูก ช่วยเพิ่มการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหารจากการถูกชะล้าง และเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ตามชนิดและปริมาณที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก ในอัตราประมาณ 5-8 กิโลกรัมต่อไร่
4. พื้นที่นาข้าวที่ถูกน้ำพัดพาหน้าดิน กรณีที่นาข้าวถูกน้ำพัดพาหน้าดิน ทำให้หน้าดินสูญเสียแร่ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ให้ปรับปรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยหมักในอัตรา 2 ตันต่อไร่ เพื่อปรับปรุงสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์
5. พื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น กรณีพื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้นถูกน้ำท่วม ควรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่สวนผลไม้ หลังน้ำลด เพื่อช่วยเหลือรากต้นไม้ผลที่ขาดออกซิเจน ขณะที่เศษซากพืชซากสัตว์ที่ทับถมอยู่ในดินเกิดการย่อยสลายในสภาพไม่มีอากาศ เกิดเป็นก๊าซพิษที่เป็นอันตรายต่อรากต้นไม้ เช่น ก๊าซมีเทน ก๊าซไข่เน่า เป็นต้น หลังจากน้ำเริ่มลดลงใกล้แห้งต้องรีบดำเนินการแก้ไขและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับต้นไม้ผล คือ หากพบว่า ต้นไม้ที่ลำต้นเอนใกล้ล้ม ให้ใช้ไม้ยาวๆ ค้ำยันไว้ โดยไม่เข้าไปเหยียบย่ำโคนต้น จากนั้นต้องระบายน้ำที่แช่ขังบริเวณโคนต้นออกให้หมด เมื่อดินเริ่มแห้งให้ตัดแต่งกิ่งที่ใบแก่และใบที่ไม่ได้รับแสงแดดออก ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีบำรุงดิน โดยใส่บริเวณรอบ ๆ ทรงพุ่ม สำหรับปุ๋ยหมักที่ใช้ให้ขยายเชื้อสารเร่งซูเปอร์ พด.3 ก่อน รดด้วยน้ำหมักชีวภาพที่เตรียมจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 เจือจาง 1:500 เพื่อเร่งการเจริญของระบบรากพืช กรณีพื้นที่ปลูกไม้ผลที่เป็นดินกรด ใช้วัสดุปูนเพื่อการเกษตร (ปูนมาร์ล โดโลไมท์) ในอัตราประมาณ 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อปรับสภาพดินที่มีปัญหา เช่น ดินกรด ดินเปรี้ยว แก้ไขความเป็นกรดแผลงในดิน และช่วยให้เนื้อดินไม่แน่นทึบ โดยการหว่านให้ทั่วพื้นที่หรือโดยรอบโคนต้นแล้วไถกลบ จะช่วยให้ดินมีสภาพเป็นกลาง
6. พื้นที่ปลูกพืชไร่ หากพืชตายเหลือแต่ตอซัง ให้ทำการไถกลบเศษซากพืช และส่งเสริมให้ปลูกถั่วหรือพืชปุ๋ยสดโดยพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการดำเนินการ

หากเกิดพื้นที่น้ำท่วม และมีน้ำไหลหลากด้วย และกลัวว่าสภาพดินอาจเสื่อม เกษตรกรควรปรึกษา
หมอดินเพื่อตรวจสอบสภาพดินก่อนว่า ขาดธาตุอาหารประเภทใดบ้าง อย่างไรก็ตาม หากพื้นที่น้ำท่วมขัง โดย
ไม่มีการชะล้างหน้าดิน เกษตรกรไม่ต้องห่วงมาก เมื่อน้ำลดจุลินทรีย์หน้าดินก็มีเหมือนเดิม ไม่จำเป็นต้องปรับ
สภาพดินอะไรมากนัก เพราะดินส่วนล่างยังปกติทุกอย่าง

ข้อมูล ณ วันที่ 26 เมษายน 2564

กลุ่มวางแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน